

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Kolín

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Kolín leží ve Středočeském kraji a tvoří 1 z 26ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- rozlohou 584 km² je 7. největší;
- počtem 69 obcí je 5. největší;
- počtem obyvatel 79.877, z nichž 31.077 žije v jádrovém městě, je rovněž 5. největší.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP ve Středočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Kolín	69	79 877	31 077	584
Benešov	51	57 815	16 541	690
Čáslav	37	25 125	10 138	274
Kutná Hora	51	49 234	20 470	643
Poděbrady	35	30 531	13 986	349
Vlašim	48	25 756	11 769	496
Průměr za kraj	44	49 685	17 673	424

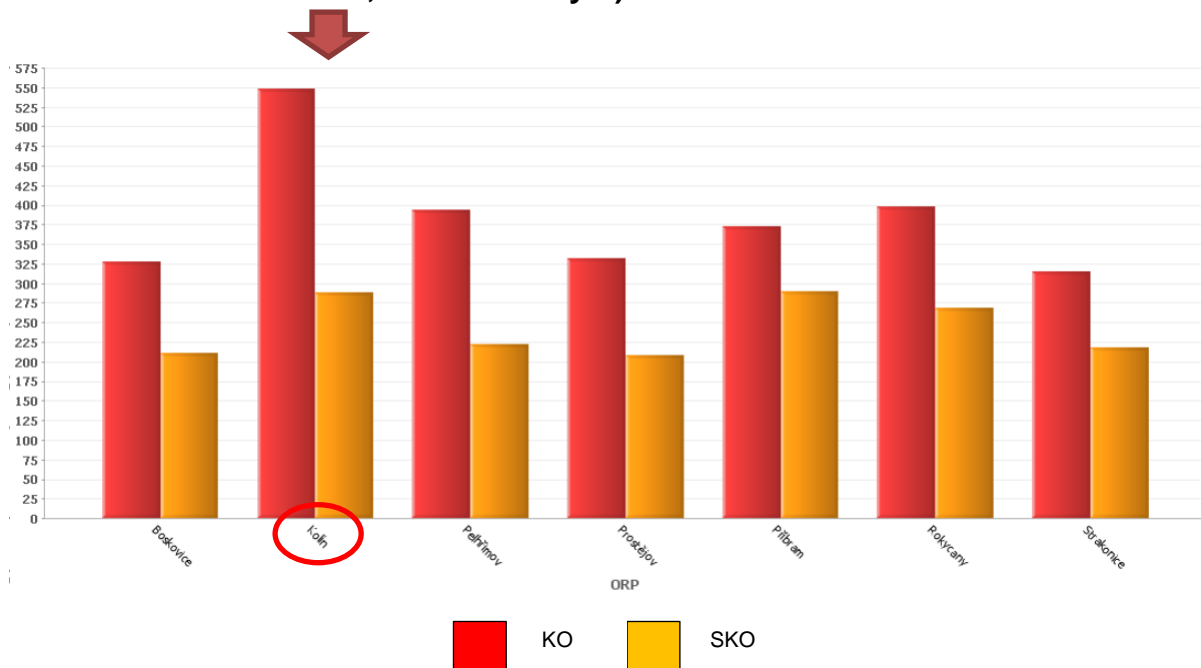
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Středočeského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 77.000 až 83.000 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Chomutov, Chrudim, Děčín, Přerov, Sokolov, Tábor);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 62 až 76 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Boskovice, Pelhřimov, Prostějov, Příbram, Rokycany, Strakonice);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 28.000 až 34.000 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Cheb, Kroměříž, Orlová, Písek, Příbram, Trutnov, Znojmo).

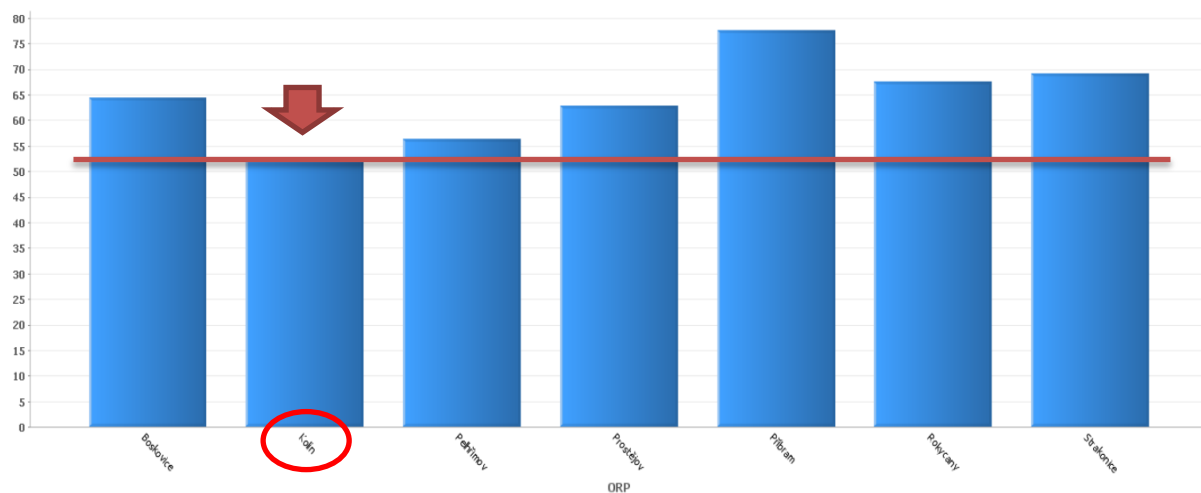
2. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Kolín významné srovnání **měrné produkce komunálního odpadu (KO) a směsného komunálního odpadu (SKO)** s dalšími obvody ORP vybranými dle kritéria podobného počtu obcí. Produkce KO je v uvedeném výběru největší (ca 550 t/obyv.), produkce SKO s minimálním rozdílem 2. největší (288,7 t/obyv.). Zároveň má ale kolínský obvod **nejnižší podíl SKO na celkovém množství KO – 53%**. Viz obr. č. 1 a 2. Ještě je na místě dodat, že obdobných výsledků dosahuje SO ORP Kolín i ve srovnání s obvody s odpovídající velikostí jádrové obce.

Obrázek 1: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 62 – 76; v t/1.000 obyv.)

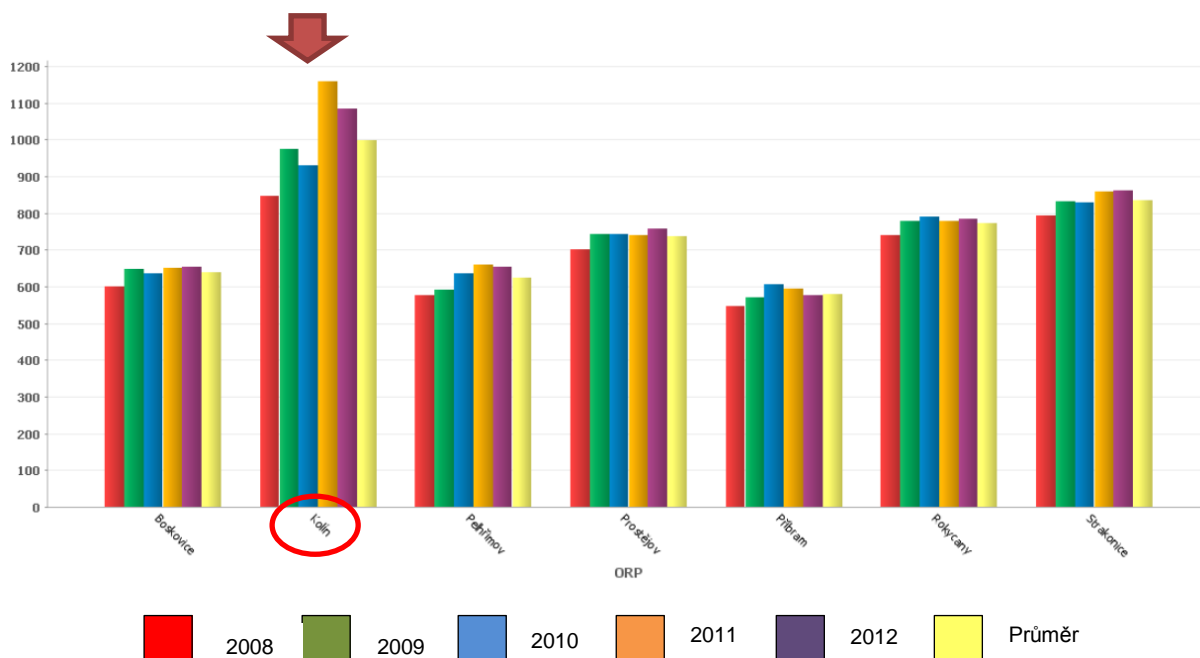

Obrázek 2: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 62 – 76; v %)

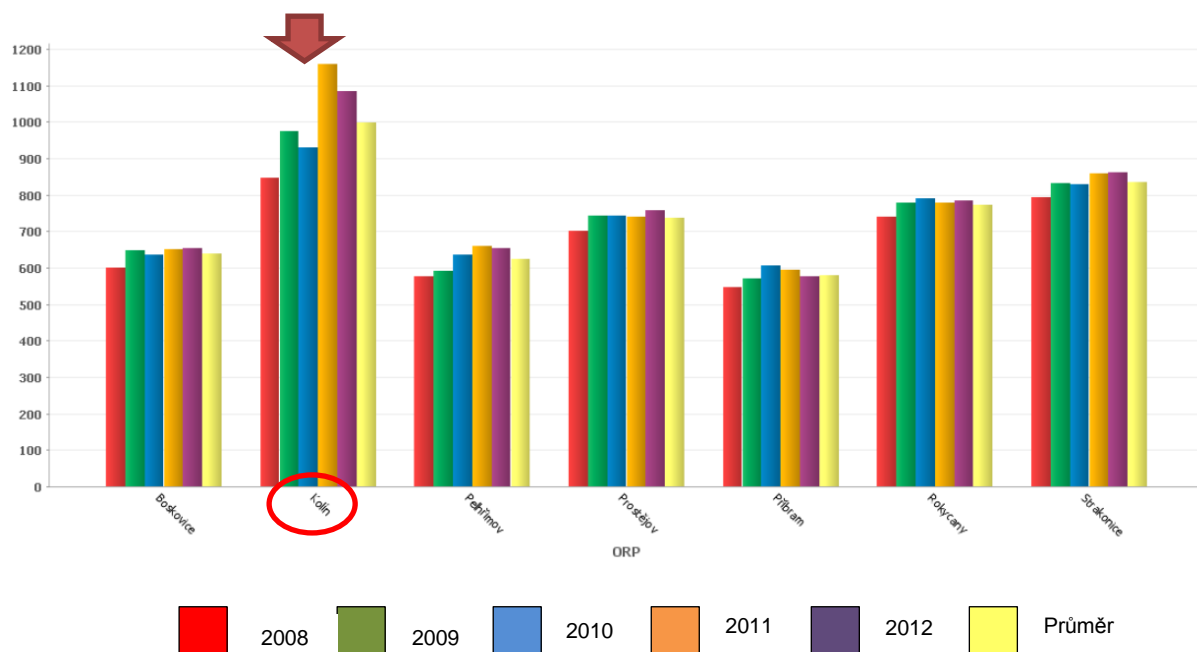

Dále je zajímavé srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady spojené s odpadovým hospodářstvím. V obou případech jsou hodnoty dosažené kolínským obvodem ve sledované skupině vybraných SO ORP každoročně nejvyšší. To dokládá i průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady, která dosahuje výše ca 1.000 Kč/obyv./rok, a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 940 Kč/obyv./rok. Viz obrázky č. 3 a 4.

Obrázek 3: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 62 – 76) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

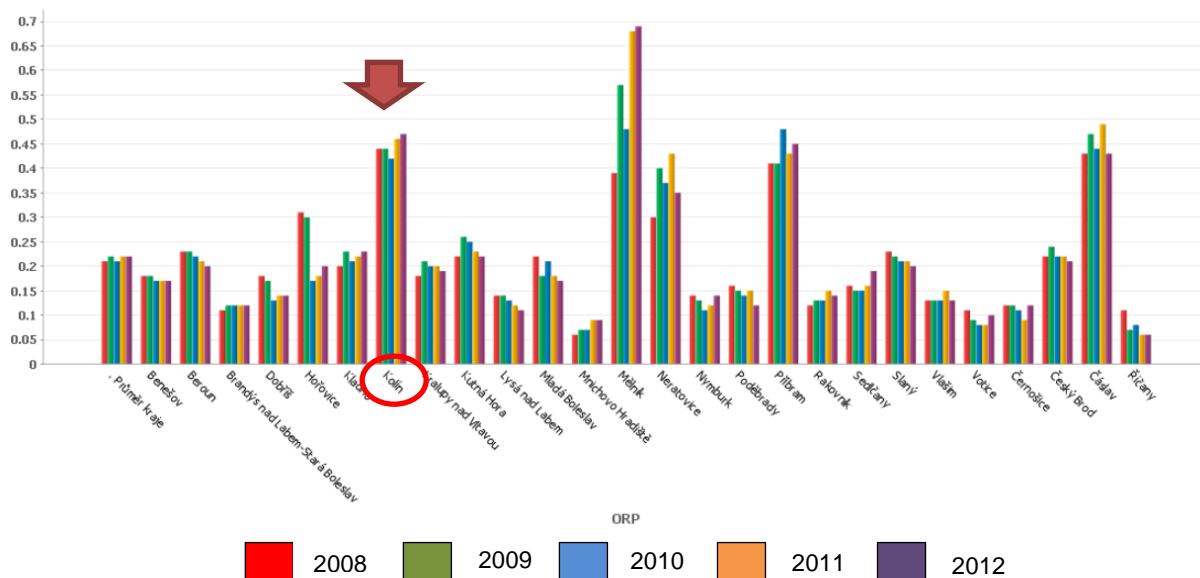
Obrázek 4: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 62 – 76) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

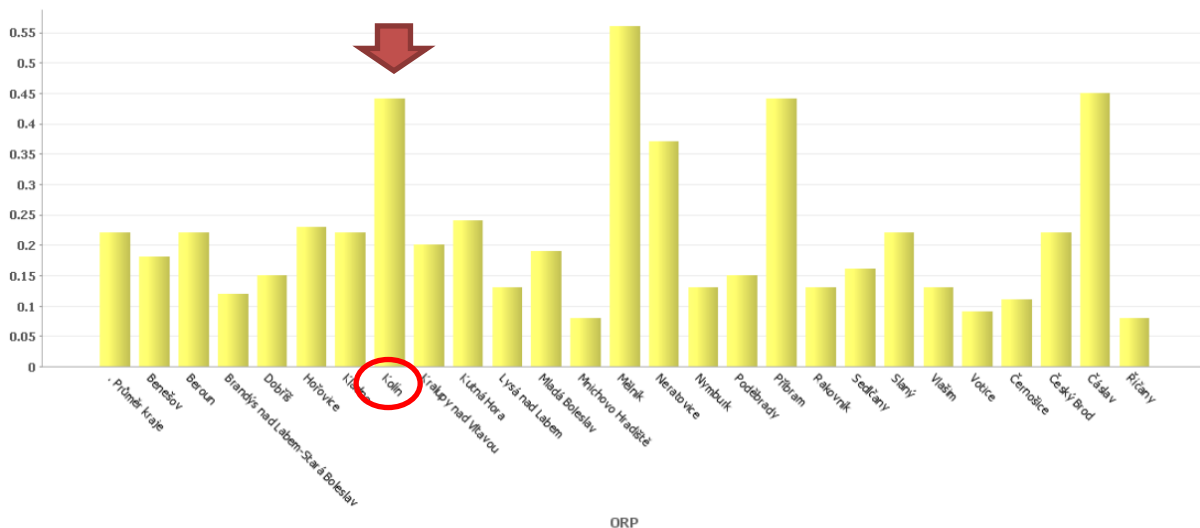
3. Sociální služby

V problematice sociálních služeb je vhodné se zaměřit na srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. V rámci celého Středočeského kraje patřil SO ORP Kolín mezi lety 2008-2012 svými náklady spojenými s každodenním provozem v sociální oblasti mezi první čtveřicí obvodů. Nejvyšší příčku zaujal SO ORP Mělník, o 2.-4. místo se pak kolínský obvod dělí s SO ORP Příbram a SO ORP Čáslav. Jejich průměrná výše činí 0,44 tis. Kč/obyv./rok. Ovšem např. v roce 2008 byly v celém kraji nejvyšší (s touž hodnotou). Viz obrázek č. 5 a 6.

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Středočeského kraje) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Středočeského kraje) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

4. Závěrečné shrnutí

SO ORP Kolín	
základní charakteristika	<p>ve Středočeském kraji je správní obvod ORP Kolín:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počtem obcí a počtem obyvatel 5. největší • rozlohou 7. největší
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká měrná produkce KO a SKO • nízký podíl SKO na KO • vysoké celkové neinvestiční výdaje na odpady • vysoké neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad